

האקדמיה ללשון העברית

מתרגלים כתיב מלא

מה הכתיב המלא התקני?

16. יַעֲבְרוּ: יועברו / יועברו / יעברו	1. אַבְדָּה – אבידה / אבדה
17. מיחקו / מחקו	2. איפרד / אפרד
18. מיכל / מכל	3. איזורים / אזורים
19. מִמְךָ: מימך / ממך	4. איקליפטוס / אקליפטוס
20. נוהלי (עבודה) / נהלי (עבודה)	5. אַרְוֵעַ: אירוע / ארוע
21. נִצְבָּה: ניצבה / נצבה	6. אִתָּה: איתה / אתה
22. פְּסָקָה: פיסקה / פסקה	7. בְּחֻכְמַת לְבוּ: בחכמת ליבו / בחכמת לבו
23. פיתרון / פתרון	8. במלאות / במלאת
24. קודם כול / קודם כל	9. בְּתוֹ: בתו / ביתו
25. (נשביתי) בקיסמו / (נשביתי) בקסמו	10. הַחַיָּאָה: החיאה / החיאה
26. שְׁשִׁים: שישים / ששים	11. הַסָּח הַדַּעַת: היסח הדעת / הסח הדעת
27. שיטפונות / שטפונות	12. היסטוריה / הסטוריה
28. שְׂרָפָה: שריפה / שרפה	13. הִכָּה: הכה / היכה
29. תיהנה / תהנה	14. זְכָרוֹ: זיכרו / זכרו
30. תְּכַנִּית: תוכנית / תכנית	15. חִמְרָה: חימר / חמר

מתרגלים כתיב מלא

מה הכתיב המלא התקני – פתרונות

- 1. אַבְדָּה – אבידה / אבדה**
תשובה: אבדה
אין מוסיפים יו"ד במילים במשקל פְּעֻלָּה, כגון אספה, גזרה, בערה. יוצאות דופן המילים בריכה, ברירה ועבירה.
- 2. איפרד / אפרד**
תשובה: איפרד
כותבים יו"ד אחרי אל"ף של אותיות אית"ן בעתיד של בניין נפעל (בניקוד אִפְרָד או אֶפְרָד).
- 3. איזורים / אזורים**
תשובה: אזורים
המילה אזור נכתבת ללא יו"ד, ובוודאי המילה אֶזוּרִים.
- 4. איקליפטוס / אקליפטוס**
תשובה: איקליפטוס
איקליפטוס ביו"ד משום שבמילה הלועזית יש דו־תנועה eu, והיא נכתבת בצירי מלא, כלומר בתוספת יו"ד גם בניקוד. כך גם כותבים ביו"ד ניטרלי, נירולוגיה, אירופי ועוד.
- 5. אַרוּעַ: אירוע / ארוע**
תשובה: אירוע
המילה אַרוּעַ שקולה במשקל הדגוש פְּעוּל. הצירי הוא תוצאה של תשלום דגש (צירי במקום חיריק); כותבים יו"ד לציון תשלום דגש. כך גם תיאור, פירוש, שירות.
- 6. אִתָּה: איתה / אתה**
תשובה: איתה
כותבים יו"ד לציון תנועת א לפני דגש, גם אם בצורת היסוד של המילה (מילת היחס את במשמעות עם) אין א. כך גם בשאר הנטייה: איתי, איתך, איתו, איתנו, איתכם, איתכן, איתם, איתן.
- 7. בְּחֻכְמַת לְבוֹ: בחוכמת ליבו / בחכמת לבו**
תשובה: בחוכמת ליבו
"בחוכמת" – כותבים וי"ו לציון תנועת ס גם במקום שיש קמץ קטן בניקוד; "ליבו" – כותבים יו"ד לציון תנועת א לפני דגש, גם אם בצורת היסוד (לָב) של המילה אין א.

האקדמיה ללשון העברית

8. במלאות / במלאת

תשובה: **במלאת**

האל"ף מייצגת את התנועה ס , כמו במילים ראש, זאת, צאן, ולכן אין להוסיף וי"ו.

9. בתו: / ביתו

תשובה: **בתו**

בנטיית בַּת אין כותבים יו"ד כדי להבדילה מנטיית המילה בית.

10. החיָּאה: / החיִּאה

תשובה: **החיִּאה**

כופלים יו"ד עיצורית באמצע המילה כשאין לפניה או אחריה אם קריאה – האל"ף אחרי היו"ד אינה אם קריאה.

11. הפֶּחַח הדעת: / היסח הדעת

תשובה: **היסח הדעת**

במשקל הפֶּעֶל בשורשי פ"נ ופי"צ כותבים יו"ד אחרי הה"א. כך גם היתר, היצע, הישג.

12. היסטוריה / הסטוריה

תשובה: **היסטוריה**

במילים לועזיות כותבים יו"ד לציון תנועת ו תמיד, גם בניקוד.

13. הפָּה: / הכה / היכה

תשובה: **הכה**

אין כותבים יו"ד בפועלי הפעיל עבר בגזרת פ"נ ופי"צ. כך גם הביט, הציע, הגעתי, הסענו.

14. זָכְרוּ: / זיכרו / זכרו

תשובה: **זכרו**

אין מוסיפים יו"ד לציון תנועת ו שנוצרה מפירוק צרור שזואים נעים: זָכַר < *זָכְרוּ > זָכְרוּ. כך גם כתבי (=כתבי), שמרו (=שִׁמְרוּ), עזרו (=עִזְרוּ), עצרי (=עֲצְרוּ).

15. חָמַר: / חימר / חמר

תשובה: **חמר**

אין מוסיפים יו"ד לציון תנועת e אלא במקרים המנויים בכללים.

16. יַעֲבְרוּ: / יועברו / יועברו / יעברו

תשובה: **יועברו**

כותבים וי"ו לציון תנועת ס הראשונה (קמץ קטן). אין כותבים וי"ו במקום שאמור להיות חטף קמץ (יעֲבֹר < *יעֲבְרוּ < יַעֲבְרוּ).

האקדמיה ללשון העברית

17. מיחקו / מחקו

תשובה: מחקו

צורת הציווי היא מִחְקוּ, ובוודאי אין לכתוב יו"ד. כך גם לְחַצּוּ.

18. מיכל / מכל

תשובה: מכל

המילה מְכַל מנוקדת בשווא ולכן אין שום סיבה לכתוב יו"ד.

19. מִמְךָ / מימך / ממך

תשובה: ממך

הסבר: אין מוסיפים יו"ד בנטיית מילת היחס מן.

20. נוהלי (עבודה) / נהלי עבודה

תשובה: נוהלי (עבודה)

הצורה המנוקדת היא נְהַלִּי- (ולא נְהַלִּי-). אחרי הנו"ן כותבים וי"ו לציון תנועת ס במקום קמץ קטן, אבל אחרי הה"א אין כותבים וי"ו לפי הכלל שאין מסמנים בווי"ו תנועת ס באמצע מילה אם הניקוד הוא בחטף קמץ. כך גם נוהליהם, נוהליכם.

21. נִצְבָּה / ניצבה / נצבה

תשובה: ניצבה

כותבים יו"ד לציון תנועת א שלא לפני שווא נח. השווא במילה נִצְבָּה הוא שווא נע (מקורו בתנועה: נִצַּב).

22. פְּסָקָה / פיסקה / פסקה

תשובה: פסקה

אין מוסיפים יו"ד לפני שווא נח. כך גם בצורה המיוחדת הפסקה.

23. פיתרון / פתרון

תשובה: פתרון

צורת המילה התקנית היא פְּתָרוֹן – בשווא נח, ואין כותבים יו"ד לציון תנועת א לפני שווא נח. כך גם במילים האלה: שוויון (=שְׁוִיוֹן), דמיון (=דְּמִיוֹן).

24. קודם כול / קודם כל

תשובה: קודם כול

כותבים כול בווי"ו כשהמילה אינה במעמד נסמך. כך גם: הכול יודעים; למרות הכול.

25. (נשבית) בקיסמו / (נשבית) בקסמו

תשובה: (נשבית) בקסמו

אין כותבים יו"ד לציון תנועת ׀ בנטיית השמות הסגוליים מסוג קָסם. כך גם: קסמִי, קסמיהם; דָּגל – דגלם, דגלִי, דגליהם; שְׁטח – שטחִי, שטחיהם.

26. שְׁשִׁים: שישים / ששים

תשובה: שישים

כותבים יו"ד לציון תנועת ׀ לפני דגש. כך גם שישה, שישי.

27. שיטפונות / שטפונות

תשובה: שיטפונות

כותבים יו"ד בצורות הנוטות של מילים במשקל פְּעֻלון, כדי לשמר תמונת מילה אחידה בין הצורה בנפרד לצורות הנוטות: שיטפון, שיטפונות; זיכרון, זיכרונות; ביטחון, ביטחונות; רישיון, רישיונות.

28. שְׂרָפָה: שריפה / שרפה

תשובה: שרפה

אין כותבים יו"ד במשקל פְּעֻלָּה חוץ מן המילים בריכה, ברירה, עבירה.

29. תיהנה / תהנה

תשובה: תיהנה

הפועל הוא בבניין נפעל – תְּהַנֶּה, כמו תְּפַנֶּה. כותבים יו"ד לציון תשלום הדגש. כך גם תיראה (תִּרְאֶה), תיעשה (תַּעֲשֶׂה), ייאמר (יֵאמַר), ניעלם (יִנָּעַלם), איחבא (אִחְבֵּא), ייחטפו (יִחְטְפוּ), להירשם (לְהִרְשֵׁם).

30. תְּכַנִּית: תוכנית / תכנית

תשובה: תוכנית

מוסיפים יו"ד לציון תנועת ׀ במקום שבניקוד יש קמץ קטן. כך גם תוכנה, חורמה, יוזמה, מוחרת, עוצמה, עורמה, צוהריים, קודקוד, קורבן.